

1. แผนงานวิจัย : การคุ้มครองและบริหารจัดการทรัพยากรพันธุกรรมพืช ตามกรอบกฎหมายภายในและระหว่างประเทศ
2. โครงการวิจัย : วิจัยและพัฒนาการควบคุมการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดพืชอนุรักษ์และพืชที่ใกล้สูญพันธุ์เพื่อการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน
- กิจกรรมที่ 2 : การศึกษาและพัฒนากระบวนการเพื่อควบคุมการค้าพืชอนุรักษ์และพืชใกล้สูญพันธุ์
3. การทดลองที่ 2.2 : ศึกษาและร่างระเบียบ/ประกาศกรมวิชาการเกษตร เรื่องการขึ้นทะเบียนหน่วยงานทางวิทยาศาสตร์ของประเทศไทยให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของอนุสัญญาไซเตส
- Study on Notification of Department of Agriculture on Registration of Scientific Institution for Plant in Accordance with CITES Regulation

4. คณะผู้ดำเนินงาน

หัวหน้าการทดลอง : นางสาวดวงเดือน ศรีโพธา สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช

ผู้ร่วมงาน : สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช

นางสาวสุมาลี ทองดอนแอ

นางยอดหญิง สอนสุภาพ

นางสาวรัชชณา สารภิรม

นางปวีณา ทะรักษา

นายพรเทพ ท้วมสมบูรณ์

5. บทคัดย่อ

อนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ หรืออนุสัญญาไซเตส มีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมไม่ให้ชนิดพืชหรือสัตว์สูญพันธุ์อันเนื่องมาจากการค้า โดยการควบคุมการค้าระหว่างประเทศด้วยระบบหนังสืออนุญาต และกำหนดกฎระเบียบในการออกหนังสืออนุญาตให้เป็นแนวทางเดียวกันทั่วโลก ประเทศที่ส่งออกชนิดพันธุ์ต้องออกหนังสืออนุญาตส่งออกโดยแน่ใจว่าการส่งออกไม่ทำให้ชนิดพันธุ์เสี่ยงต่อการใกล้สูญพันธุ์ และประเทศผู้นำเข้า ต้องออกหนังสืออนุญาตนำเข้าตามหนังสืออนุญาตส่งออก โดยต้องมีการตรวจสอบและประเมินว่าหนังสืออนุญาตส่งออกได้ดำเนินการตามกฎระเบียบที่อนุสัญญาไซเตสกำหนดไว้ ซึ่งขั้นตอนในการออกหนังสืออนุญาตนำเข้าในแต่ละประเทศจะใช้เวลาในการพิจารณาแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับชนิดพืชและความเสี่ยงต่อการใกล้สูญพันธุ์ แต่อนุสัญญาฯ ได้มีข้อยกเว้นสำหรับสถาบันทางวิทยาศาสตร์ที่ได้ขึ้นทะเบียนกับฝ่ายปฏิบัติการในแต่ละประเทศ ว่าสามารถดำเนินการแลกเปลี่ยนตัวอย่างกันได้ โดยไม่ต้องผ่านกระบวนการพิจารณาความเสี่ยงต่อการใกล้สูญพันธุ์

ได้ดำเนินการศึกษากฎระเบียบของอนุสัญญาไซเตส และกฎระเบียบในการขึ้นทะเบียนพิพิธภัณฑ์พืช จากการศึกษาพบว่าประเทศต่างจะมีการลงทะเบียนพิพิธภัณฑ์พืชกับ index herbarium จะมาลงทะเบียนและนำหลักเกณฑ์การลงทะเบียนดังกล่าวมาขึ้นทะเบียนสถาบันทางวิทยาศาสตร์ จึงได้ร่างกฎระเบียบและแนวทางในการขึ้นทะเบียนสถาบันทางวิทยาศาสตร์ และดำเนินการจัดประชุมเพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง แสดงความคิดเห็นทั้งกลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่ ผลจากการแสดงข้อคิดเห็นที่ประชุมส่วนใหญ่เห็นชอบในแนวทางการขึ้นทะเบียน

นักวิทยาศาสตร์และสถาบันทางวิทยาศาสตร์ (เฉพาะพิพิธภัณฑ์พืช) แต่อย่างไรก็ตาม ได้มีผู้ให้ข้อคิดเห็นว่า พระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2535 ไม่ได้กำหนดในเรื่องการขึ้นทะเบียนสถาบันทางวิทยาศาสตร์ไว้ ซึ่งจำเป็นต้องตรวจสอบกับทางนิติการว่า สามารถขึ้นทะเบียนสถาบันทางวิทยาศาสตร์ได้หรือไม่ ดังนั้นทางกลุ่มวิจัยอนุสัญญาไซเตสด้านพืช จึงชะลอในเรื่องการขึ้นทะเบียนสถาบันทางวิทยาศาสตร์ออกไปก่อน จนกว่าจะเป็นข้อบังคับของอนุสัญญาไซเตส

Abstract

Thailand is ratify to a member of Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora or CITES convention, this convention is intended to control plant or animal species which nearly extinction due to trade. By controlling international trade with a permit system and set the rules for issuing a permission for CITES countries (.Parties) as the same procedure. The country of exports the species must issue an export permit to ensure that the export does not put the species in the risk of endangered. And importing countries must issue an import permit in accordance with the export permit It must be examined and assessed whether the export permit has been in accordance with the regulations set forth by the CITES Convention. The process of issuing an import permit for each country will take time to consider differently depending on the type of plant and the risk of endangerment. But there are exceptions to the Convention for scientific institutions registered with country operations. That they can perform an exchange of samples without having to go through a process of determining the risk of endangered.

Conducted a study of the regulations of the CITES Convention and regulations for the registration of the Scientific Institute. According to the study, it was found that different countries would register Scientific Institute with index plants herbarium. So bringing the aforementioned registration criteria to register scientific institutions and drafted regulations and guidelines for the registration of scientific institutions. And conducting meetings for stakeholders, the opinions expressed in both purpose stakeholder and large stakeholder were expressed as a result of the comments most of the meetings agreed on the guidelines for registering scientists and scientific institutions (only the Herbarium), however there are some commented that The Plant Act B.E. 2518 amended B.E. 2535 does not prescribe the registration of scientific institutions. Which is necessary to check with the legal authorities that Is it possible to register a scientific institution or not. Therefore, the research group of the CITES convention on plants are delaying the registration of scientific institutions until the commitment of CITES Convention.

6. คำนำ

อนุสัญญาไซเตสมีวัตถุประสงค์ที่จะควบคุมการใช้ประโยชน์ของชนิดพันธุ์พืชและชนิดพันธุ์สัตว์ จนเกินกำลังผลิตในธรรมชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในทางการค้าระหว่างประเทศ โดยห้ามทำการค้าเว้นแต่จะมีหนังสืออนุญาตแต่เพื่อประโยชน์ทางด้านงานวิจัยทางวิทยาศาสตร์ และเพื่อการอนุรักษ์ อนุสัญญาก็มีบทบัญญัติในข้อ 8 ที่ระบุไว้ว่าการออกหนังสืออนุญาตไซเตส ไม่ครอบคลุมการส่งออกที่ไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อการค้า การบริจาคหรือการแลกเปลี่ยนชนิดพันธุ์ของนักวิทยาศาสตร์หรือสถาบันทางวิทยาศาสตร์ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนจากฝ่ายปฏิบัติการ (Management Authority) ของประเทศนั้นๆ ซึ่งตั้งแต่ประเทศไทยมีการดำเนินงานให้เป็นไปตามอนุสัญญาฯ ไม่ได้มีการขึ้นทะเบียนในส่วนของนักวิทยาศาสตร์หรือสถาบันทางวิทยาศาสตร์ใดๆ ภายในประเทศ ในขณะที่มีการส่งออกชนิดพันธุ์ในลักษณะของงานวิจัยดังกล่าว ดังนั้นเมื่อส่งไปยังประเทศปลายทาง จึงไม่สามารถนำข้อยกเว้นดังกล่าวมาใช้ได้ ประเทศผู้นำเข้าจะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประเมินความเสี่ยงต่อการใกล้สูญพันธุ์ของชนิดพันธุ์ ก่อนการออกหนังสืออนุญาตนำเข้า ซึ่งถือว่าเป็นอุปสรรคในงานวิจัย เพราะอาจต้องใช้เวลาในการออกหนังสืออนุญาตดังกล่าว ดังนั้นเพื่อเป็นการส่งเสริมงานวิจัยให้มีความก้าวหน้า ประเทศไทยควรจะมีการวางระเบียบเพื่อรองรับการขึ้นทะเบียนนักวิทยาศาสตร์หรือสถาบันทางวิทยาศาสตร์ดังกล่าว

จากมติที่ประชุม (Resolution) ที่ 11.15 เรื่อง Non-commercial loan, donation or exchange of museum and herbarium specimens ที่ประชุมได้กำหนดให้การยืม การบริจาค และการแลกเปลี่ยนชนิดพันธุ์พืชและสัตว์ในบัญชีแนบท้ายอนุสัญญาฯ ที่ไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อการค้า จะได้รับการยกเว้นในการควบคุมตาม มาตรา 8 ย่อหน้า 6 กล่าวคือ ไม่ต้องมีการวิเคราะห์ความเสี่ยงต่อการใกล้สูญพันธุ์ก่อนการออกหนังสืออนุญาตส่งออก และไม่ต้องใช้หนังสืออนุญาตไซเตสประกอบการส่งออก และนำเข้า นอกจากนี้มีมติให้ฝ่ายปฏิบัติการประเทศภาคีสมาชิกดำเนินการแจ้งข้อยกเว้นดังกล่าวให้นักวิทยาศาสตร์ในประเทศรับทราบ และดำเนินการขึ้นทะเบียนนักวิทยาศาสตร์และสถาบันทางวิทยาศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ให้นักวิทยาศาสตร์ได้ทราบว่าการทดลองกับชนิดพันธุ์ดังกล่าว อาจมีผลกระทบต่อความเสี่ยงต่อการใกล้สูญพันธุ์ของชนิดพันธุ์ ดังนั้นการขึ้นทะเบียนจะต้องมีการเปิดเผยรายชื่อพืช หรือชนิดพันธุ์ที่ครอบครองเพื่อให้สถาบันวิจัยอื่น สามารถเข้าถึงหรือใช้ตัวอย่างชนิดพันธุ์ดังกล่าวโดยไม่มีผลกระทบต่อความอยู่รอดของชนิดพันธุ์ในธรรมชาติ ซึ่งประเทศไทยยังไม่มี การดำเนินงานตามข้อกำหนดดังกล่าว ดังนั้นเพื่อเป็นการส่งเสริมให้มีการใช้ประโยชน์จากชนิดพันธุ์พืชเพื่อการวิจัย โดยไม่ส่งผลกระทบต่อความเสี่ยงต่อการใกล้สูญพันธุ์ จึงจำเป็นต้องมีการจัดทำกำหนดหลักเกณฑ์ในการขึ้นทะเบียนทางวิทยาศาสตร์เพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติของอนุสัญญาไซเตสต่อไป

7. วิธีดำเนินการ

สิ่งที่ใช้ในการทดลอง:

- กฎระเบียบของอนุสัญญาไซเตส
- กฎระเบียบของประเทศภาคีสมาชิกอื่นที่มีการขึ้นทะเบียนสถาบันวิจัยทางวิทยาศาสตร์
- ผู้มีส่วนได้เสียได้แก่นักวิทยาศาสตร์และสถาบันทางวิทยาศาสตร์

แบบและวิธีการทดลอง

เป็นการศึกษาเชิงประจักษ์ โดยการสืบค้นข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์และ การจัดประชุมสัมมนาแล้วนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์

วิธีปฏิบัติการทดลอง:

1. การศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ: ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง กฎหมายพันธุ์พืช อนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ งานวิจัยและเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น หนังสือ ตำรา บทความ รายงานผลงานวิจัย และจากเอกสารกฎหมายไทย กฎหมายระหว่างประเทศ สื่อสิ่งพิมพ์ ฯลฯ
2. กำหนดกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักวิทยาศาสตร์ สถาบันทางการศึกษา พิพิธภัณฑ์พืช องค์การพัฒนาเอกชน
3. สร้างแบบสอบถาม ทดสอบ และปรับปรุง
4. เก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ: โดยการสำรวจความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และกำหนดสัดส่วนกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่

4.1 ลงพื้นที่สำรวจความคิดเห็น โดยใช้แบบสอบถาม

4.2 สัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ทรงคุณวุฒิ

4.3 การประชุมสัมมนาในกลุ่มเฉพาะ (Focus Group) กลุ่มบุคคลเป้าหมาย ได้แก่

คณะอนุกรรมการพืชอนุรักษ์ และเจ้าหน้าที่วิชาการพืชอนุรักษ์ นักวิทยาศาสตร์ คณาจารย์ นักวิชาการที่ปฏิบัติงานในสถาบันทางวิทยาศาสตร์

4.4 จัดประชุมสัมมนาระดมความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น พนักงานเจ้าหน้าที่ และประชาชนทั่วไปที่มีความสนใจ

5. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

6. สังเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำร่างระเบียบ/ประกาศกรมฯ การขึ้นทะเบียนสถาบันวิจัยทางวิทยาศาสตร์

7. สรุปผลการศึกษา

สถานที่ทำการทดลอง/เก็บข้อมูล

- กลุ่มวิจัยอนุสัญญาไซเตสด้านพืช สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร
- หน่วยงานและสถาบันทางวิทยาศาสตร์

8. ผลการทดลองและวิจารณ์

1. ผลการศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ

1.1 ผลการศึกษาพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2535 ซึ่งการแก้ไขดังกล่าวได้กำหนดเฉพาะเรื่องของพืชอนุรักษ์ ไว้ดังนี้

มาตรา 3 กำหนดในเรื่องคำนิยาม เพิ่มเติมคือ

"พีชอนุรักษ์" หมายความว่า พีชชนิดที่กำหนดไว้ในบัญชีแนบท้ายอนุสัญญาว่าด้วยการค้า ระหว่าง ประเทศซึ่งชนิด สัตว์ป่าและพืชป่าที่กำลังจะสูญพันธุ์ซึ่งรัฐมนตรีประกาศกำหนดใน ราชกิจจานุเบกษา

"การขยายพันธุ์เทียม" หมายความว่า การขยายพันธุ์ที่ไม่ใช่การขยายพันธุ์โดยธรรมชาติตาม หลักเกณฑ์และวิธีการ ที่ อธิบดีกำหนด

มาตรา 29 ทวิ ให้พีชที่กำหนดไว้ในบัญชีแนบท้ายอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่ง สัตว์ ป่าและพืชป่า ที่กำลังจะสูญพันธุ์ซึ่ง รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา เป็นพีชอนุรักษ์ตาม พระราชบัญญัตินี้

มาตรา 29 ตร ห้ามมิให้ผู้ใดนำเข้า ส่งออก หรือนำผ่านพีชอนุรักษ์และซากของพีชอนุรักษ์เว้นแต่ ได้รับหนังสือ อนุญาตจากอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย การขออนุญาต การออกหนังสืออนุญาต และการปฏิบัติในการนำเข้า ส่งออก หรือนำผ่านพีช อนุรักษ์ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่ อธิบดีประกาศกำหนดในราชกิจจา นุเบกษา

หนังสืออนุญาตนำเข้า ส่งออก หรือนำผ่านพีชอนุรักษ์ให้ใช้ได้ไม่เกินหกเดือนนับแต่วันที่ ออก หนังสือ อนุญาต

มาตรา 29 จัตวา ผู้ใดประสงค์จะขยายพันธุ์เทียมพีชอนุรักษ์เพื่อการค้าให้ยื่นคำขอเป็นหนังสือ เพื่อ ขอขึ้น ทะเบียนสถานที่เพาะเลี้ยงพีชอนุรักษ์ต่อกรมวิชาการเกษตร การขอขึ้นทะเบียน และการขึ้นทะเบียนให้เป็นไปตาม หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข อธิบดีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

ใบสำคัญการขึ้นทะเบียนสถานที่เพาะเลี้ยงพีชอนุรักษ์ ให้ใช้ได้ ห้าปี นับแต่วันออกใบสำคัญการขึ้นทะเบียน

มาตรา 39 ตร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจยึด หรือส่งกลับพีชอนุรักษ์ที่นำเข้าไม่ถูกต้องตามพระราชบัญญัตินี้ ในกรณีที่ยึดพีชอนุรักษ์ให้พีชอนุรักษ์ที่ถูกยึดตกเป็นของกรมวิชาการเกษตร สำหรับ การส่งกลับต้องได้รับความ ยินยอมจากประเทศต้นทางของพีชอนุรักษ์ และประเทศต้นทางต้องเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในการขนส่งทั้งสิ้น ถ้า ประเทศต้นทางของพีชอนุรักษ์ ไม่ให้ความยินยอม หรือไม่ยินยอมออกค่าใช้จ่าย ให้พีชอนุรักษ์ดังกล่าวเป็นของของ กรมวิชาการเกษตร"

มาตรา 61 ทวิ ผู้ใดฝ่าฝืน มาตรา 29ตร หรือไม่ปฏิบัติตาม มาตรา 29จัตวา ตอกระวางโทษจำคุก ไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสามพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

1.2 ผลการศึกษาบทบัญญัติของอนุสัญญาไซเตส ได้มีข้อกำหนดทางการค้าของการค้าของพืชในบัญชี แนบท้าย 1 และ 2 ในมาตรา ที่ 3 และมาตรา 4 ดังนี้

- มาตรา 3 กล่าวไว้ว่าหนังสืออนุญาตส่งออกสำหรับชนิดพันธุ์ในบัญชีแนบท้ายที่ 1 จะออกให้ ได้ก็ต่อเมื่อหน่วยงานทางด้านวิชาการ (Scientific Authority) ขอประเทศผู้ส่งออกและแนะนำว่า การส่งออกซึ่ง ชนิดพันธุ์ดังกล่าวไม่เป็นอันตรายต่อการดำรงอยู่ของชนิดพันธุ์ รวมถึงเจ้าหน้าที่ฝ่ายปฏิบัติการของประเทศที่ ส่งออกต้องพอใจว่า ประเทศผู้นำเข้าได้มีหนังสืออนุญาตให้นำเข้าชนิดพันธุ์ดังกล่าวแล้ว และหนังสืออนุญาตนำเข้า จะออกได้ก็ต่อเมื่อ การนำเข้ามีวัตถุประสงค์ ที่ไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อการดำรงอยู่ของชนิดพันธุ์ดังกล่าว

- มาตรา 4 สำหรับชนิดพันธุ์ในบัญชีแนบท้ายที่ 2 ได้กล่าวถึงมาตรการในการออกหนังสืออนุญาตส่งออก เช่นเดียวกับมาตรา 3 แต่สำหรับชนิดพันธุ์ในบัญชี 2 ประเทศผู้นำเข้าไม่จำเป็นต้องออกหนังสืออนุญาตนำเข้า แต่เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ทางด้านวิชาการ (Scientific Authority) ทั้งของประเทศผู้ส่งออกและนำเข้า ต้องตรวจสอบและติดตามเรื่องการออกหนังสืออนุญาต และจำนวนชนิดพันธุ์ที่ส่งออก ในกรณีที่เจ้าหน้าที่วิชาการลงความเห็นว่าควรระงับการส่งออก เพื่อรักษาประชากรของชนิดพันธุ์ดังกล่าวอยู่ในระดับที่มีความสมดุลและดำรงไว้ซึ่งบทบาทในระบบนิเวศในถิ่นที่อยู่ของชนิดพันธุ์ เพื่อมิให้สถานภาพของชนิดพันธุ์อยู่ในเกณฑ์ของชนิดพันธุ์ที่ถูกบรรจุไว้ในบัญชี 1 ดังนั้นเจ้าหน้าที่วิชาการจะต้องแนะนำให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายปฏิบัติการ (Management Authority) ที่ทำหน้าที่ออกหนังสืออนุญาตกำหนดมาตรการในการจำกัดการออกหนังสืออนุญาตกับชนิดพันธุ์ดังกล่าว

แต่บทบัญญัติของอนุสัญญาไซเตส มาตรา 8 วรรค 6 ระบุไว้ว่า บทบัญญัติของอนุสัญญาฯ ในข้อ 3,4 และ 5 (เป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการ นำเข้า ส่งออก และนำผ่านชนิดพันธุ์ในบัญชีอนุสัญญาไซเตส) จะไม่นำมาใช้กับการแลกเปลี่ยนที่ไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อการค้า การบริจาค หรือ การแลกเปลี่ยนระหว่างนักวิทยาศาสตร์ ได้แก่ สถานที่เก็บพรรณไม้แห้ง สถานที่เก็บ หรือ ปลูกตัวอย่างชนิดพันธุ์ รวมถึงตัวอย่างพืชที่มีชีวิตอยู่ในบัญชีแนบท้ายอนุสัญญาไซเตส โดยที่การส่งออก หรือนำเข้า ตัวอย่างชนิดพันธุ์ที่อยู่ในบัญชีแนบท้ายอนุสัญญาไซเตส นั้น จะต้องมีการติดป้ายชื่อที่ถูกต้อง และได้รับการตรวจสอบชื่อจากฝ่ายปฏิบัติการของประเทศผู้ส่งออก

การแลกเปลี่ยนชนิดพันธุ์ในบัญชีแนบท้ายอนุสัญญาไซเตส ระหว่างหน่วยงานจะไม่อนุญาตให้มีการนำเข้ามาชนิดพันธุ์เหล่านั้น ถ้าสถาบันทางวิทยาศาสตร์ดังกล่าวไม่มีการขึ้นทะเบียนจากประเทศต้นทาง

นอกจากนี้อนุสัญญาไซเตสได้มีมติที่ประชุม 11.15 เรื่อง Non-commercial loan, donation or exchange of museum and herbarium specimens ขึ้นเพื่อรองรับบทบัญญัติในมาตรา 8 วรรค 6 เรื่อง การแลกเปลี่ยนชนิดพันธุ์โดยไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อการค้า ดังนี้

การกำหนดคานิยาม

“สถาบันทางวิทยาศาสตร์” ได้แก่ สถานที่เก็บพรรณไม้แห้ง สถานที่เก็บ หรือ ผัง ตัวอย่างชนิดพันธุ์ รวมถึงตัวอย่างพืชที่มีชีวิตที่อยู่ในบัญชีแนบท้ายอนุสัญญาไซเตส

หลักการในการขึ้นทะเบียน หน่วยงาน/สถาบันทางวิทยาศาสตร์

1. คุณสมบัติ

- 1.1 เป็นหน่วยงาน องค์กร หรือ สถาบันที่เป็นภาคเอกชน หรือ ของรัฐ
- 1.2 ดำเนินการเก็บ รวบรวม และรักษาชนิดพันธุ์พืชในบัญชีแนบท้ายอนุสัญญาไซเตสโดยการกระทำดังกล่าว ต้องกระทำโดยสุจริต ถูกต้อง ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- 1.3 ต้องมีการเผยแพร่ผลงานวิจัย ลงในตำราวิชาการ หรือ ข่าวสารวิชาการที่ได้รับการยอมรับ

2. เอกสารที่ใช้ประกอบการขึ้นทะเบียน

- 2.1 เอกสารจัดตั้งหน่วยงาน หรือ สถาบัน ที่ระบุอำนาจหน้าที่

2.2 วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งหน่วยงาน หรือสถาบันทางวิทยาศาสตร์

2.3 รายชื่อตัวอย่างชนิดพันธุ์ในบัญชีอนุสัญญาไซเตสที่ได้เก็บรักษา หรือมีไว้ครอบครอง หรือเอกสารที่แสดงให้เห็นการเข้าถึงข้อมูลตัวอย่างชนิดพันธุ์พืชที่เก็บรักษาไว้

2.4 ตัวอย่างผลงานวิจัยที่ได้รับการเผยแพร่ในตำราวิชาการหรือเอกสารวิชาการ

2.5 ชื่อ ผู้ดูแล และจัดการหน่วยงาน (curator)

3. หน้าที่ของสถาบันทางวิทยาศาสตร์ที่ได้ขึ้นทะเบียนแล้ว จากหน่วยปฏิบัติการทางด้านพืชแห่งอนุสัญญาไซเตส จะต้องปฏิบัติ ดังนี้

3.1 มีการเก็บและบันทึกข้อมูลชนิดพันธุ์ สำหรับการใช้อยู่ภายในหน่วยงานหรือสถาบัน และเพื่อประโยชน์ในการเข้าถึงข้อมูลของหน่วยงาน หรือสถาบันทางวิทยาศาสตร์ อื่น

3.2 มีการเก็บรักษาตัวอย่างชนิดพันธุ์ที่ให้ความมั่นใจว่าสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

3.3 ตัวอย่างชนิดพันธุ์ในบัญชีอนุสัญญาไซเตส ที่ได้มา หรือ ครอบครองนั้น จะต้องไม่ขัดกับหลักกฎหมายภายในประเทศ

3.4 สถาบันทางวิทยาศาสตร์ที่เก็บรักษา หรือมีไว้ครอบครองตัวอย่างชนิดพันธุ์ที่อยู่ในบัญชีที่ 1 แห่งอนุสัญญาไซเตส จะต้องไม่นำตัวอย่างชนิดพันธุ์นั้นมาใช้ประโยชน์ที่ขัดกับบทบัญญัติของอนุสัญญาไซเตส

2. ผลการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย สร้างแบบทดสอบ และการเก็บข้อมูลของกลุ่มเป้าหมายข้อคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสีย ผลกำหนดกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักวิทยาศาสตร์ สถาบันทางการศึกษา พิพิธภัณฑ์พืช องค์กรพัฒนาเอกชน และผลการสร้างแบบสอบถาม และการใช้แบบสอบถาม

2.1 ได้สร้างแบบทดสอบ โดยมีคำถามปลายเปิด ดังนี้

- หน่วยงานท่านได้เคยดำเนินการแลกเปลี่ยนตัวอย่างหรือไม่ ถ้าเคย กับหน่วยงานใด
- หน่วยงานของท่านได้มีแลกเปลี่ยนตัวอย่างพืชในบัญชีแนบท้ายอนุสัญญาไซเตสหรือไม่ กับหน่วยงานใด
- กรณีที่หน่วยงานของท่านมีการแลกเปลี่ยนตัวอย่างพืชในบัญชีแนบท้ายอนุสัญญาไซเตสกับต่างประเทศ หน่วยงานของท่านยื่นขอหนังสืออนุญาตส่งออกประเภทใด และหน่วยงานไซเตสของต่างประเทศมีข้อกำหนดในการนำเข้าอย่างไร
- ในกรณีที่หน่วยงานของท่านขอหนังสืออนุญาตส่งออกจากประเทศไทย ประเทศผู้นำเข้าได้แจ้งให้ทราบหรือไม่ว่าต้องใช้เวลาในการพิจารณาออกหนังสืออนุญาตนำเข้ากี่วัน
- ท่านได้รับการสอบถามจากประเทศผู้นำเข้าหรือไม่ว่า ประเทศไทยได้ดำเนินการขึ้นทะเบียนสถาบันทางวิทยาศาสตร์หรือไม่

- ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการที่ประเทศไทยควรจะมีหน่วยงานเฉพาะในการรับขึ้นทะเบียนหน่วยงานทางวิทยาศาสตร์

2.2 ได้ดำเนินการจัดประชุมเพื่อสอบถามข้อคิดเห็นผู้มีส่วนได้เสีย ณ ศูนย์โสมมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีผู้เข้าร่วมประชุมประมาณ 40 คน จากหน่วยงานที่มีการวิจัยทางด้านพืช และสถาบันการศึกษา โดยส่วนใหญ่เห็นชอบในหลักการของการดำเนินงาน เพื่อการขึ้นทะเบียน แต่จากร่างประกาศที่นำเสนอ นั้น ยังมีข้อความบางอย่างที่ต้องมีการแก้ไขดังนี้

1. คำนิยามในเรื่องสถาบันทางวิทยาศาสตร์ ยังไม่ครอบคลุมถึงสถาบันที่มีชิ้นส่วนของพืชอนุรักษ์ที่ใช้ในการสอน และคำนิยามของนักวิทยาศาสตร์ จำกัดคุณสมบัติหรือไม่
2. คุณสมบัติของสถาบัน หรือบุคคลธรรมดาที่จะมาขอขึ้นทะเบียน ควรเปิดโอกาสให้หน่วยงานย่อย ที่สังกัดในหน่วยงานใหญ่ขึ้นทะเบียนด้วยตนเอง เช่น คณะที่ทำงานในมหาวิทยาลัยต่าง เป็นต้น
3. เอกสารประกอบการขึ้นทะเบียน ควรให้มีการยื่นผลงานวิจัยที่ผ่านมาด้วย
4. หน้าที่ของผู้ขึ้นทะเบียนสถาบัน ควรมีการแยกระหว่างนิติบุคคล และบุคคลทั่วไป
5. อื่นๆ ได้แก่ การใช้อำนาจในการประกาศระเบียบ ต้องเป็นไปตามกฎหมาย

2.3 ร่วมกับกลุ่มวิจัยอนุสัญญาไซเตส ซึ่งมีการแก้ไขกฎหมายในเรื่องการออกหนังสืออนุญาต และการขึ้นทะเบียนสถานที่เพาะเลี้ยงพืชอนุรักษ์ ในการจัดประชุมในภูมิภาคต่างๆ จำนวน 3 ครั้ง ใน 3 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดนครปฐม จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดสงขลา ซึ่งส่วนใหญ่เห็นชอบให้มีหลักเกณฑ์ในการขึ้นทะเบียนสถาบันทางวิทยาศาสตร์ เพื่ออำนวยความสะดวกในการแลกเปลี่ยนชนิดพันธุ์เพื่อการศึกษาวิจัย แต่มีข้อคิดเห็นว่า หน้าที่ที่ทางกรมฯ จะกำหนดนั้น ค่อนข้างยุ่งยาก และบางข้ออาจไม่สามารถทำได้ในทางปฏิบัติ

2.4 ได้นำแบบสอบถามดังกล่าว ไปดำเนินการสอบถามกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 8 หน่วยงานสังกัดมหาวิทยาลัยในภูมิภาคต่างๆ 4 ภูมิภาค ได้แก่ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และภาคตะวันออก ซึ่งทั้ง 8 หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องเห็นด้วยกับการขึ้นทะเบียนหน่วยงานทางวิทยาศาสตร์ และมีข้อเสนอแนะว่าควรจะขึ้นทะเบียนถึงหน่วยงานย่อยด้วย

3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล จัดทำร่างระเบียบกรมวิชาการเกษตรเรื่อง การขึ้นทะเบียนสถาบันทางวิทยาศาสตร์ และนักวิทยาศาสตร์ ตามบทบัญญัติอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์

จากข้อมูลที่มีการสนับสนุนให้มีการขึ้นทะเบียนสถาบันทางวิทยาศาสตร์ทางด้านพืช ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการร่างระเบียบกรมฯ โดยมีเนื้อหาสรุปได้ดังนี้

1. อำนาจและหน้าที่ของผู้ออกประกาศ

2. คุณสมบัติของหน่วยงานทางวิทยาศาสตร์ทางด้านพืช ที่จะมาขึ้นทะเบียน ซึ่งต้องมีพืชในบัญชีแนบท้ายอนุสัญญาไซเตส และมีผลงานทางด้านวิจัยที่เผยแพร่ออกมาสู่สาธารณชน
3. เอกสารที่ควรนำส่งให้หน่วยงานทางด้านพืชของอนุสัญญาไซเตสประเทศไทยพิจารณา ได้แก่ รายชื่อพืชอนุรักษ์ที่มีไว้ครอบครอง และการเข้าถึงชนิดพืชดังกล่าว
4. กำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบในการพิจารณาคำขอ และออกใบสำคัญการทะเบียนสถาบันทางวิทยาศาสตร์

4 สรุปผลการทดลองและข้อเสนอแนะ

แต่เดิมได้มีการร่างเป็นประกาศกรม แต่มีผู้ทักท้วงว่า กรมวิชาการเกษตรไม่มีอำนาจรองรับในการออกประกาศดังกล่าว และนอกจากนี้ควรจะกำหนดนิยามของ “นักวิทยาศาสตร์ หรือ นักวิจัย” ไว้ด้วย เพื่อที่อำนวยความสะดวกในการส่งออกชนิดพันธุ์ในบัญชีแนบท้ายอนุสัญญาไซเตส ดังนั้นจึงปรับจากประกาศกรมวิชาการเกษตรเป็นร่างระเบียบกรมวิชาการเกษตรแทน นอกจากนี้ยังได้เพิ่มขอบเขตการขึ้นทะเบียนให้รวมถึงนักวิทยาศาสตร์ หรือ นักวิจัย ซึ่งหมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติงานหรือผู้ดำเนินการวิจัยในสถาบันทางวิทยาศาสตร์ หรือ ผู้ปฏิบัติงานหรือดำเนินงานวิจัยทางด้านพืชในบัญชีแนบท้ายอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกในการนำเข้าที่ประเทศปลายทางโดยไม่ต้องประเมินความเสี่ยงต่อการใกล้สูญพันธุ์ ตามข้อยกเว้นของอนุสัญญาไซเตสดังกล่าว

5 การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

เนื่องจากมีข้อทักท้วงในเรื่องในการออกประกาศ หรือ ระเบียบกรมฯ จึงทำให้ต้องมีการเลื่อนการออกประกาศออกไปก่อน โนระเบียบกรมวิชาการเกษตรฯดังกล่าว สามารถใช้ประโยชน์ได้ก็ต่อเมื่อผ่านการพิจารณาเห็นชอบจากเจ้าหน้าที่วิชาการพืชอนุรักษ์ และ คณะอนุกรรมการพืชอนุรักษ์ ซึ่งคาดว่าจะมีการใช้ประโยชน์ในปีงบประมาณ 2564

6 เอกสารอ้างอิง

Klemm, C. 1993. Guidelines for Legislation to Implement CITES. IUCN, Gland, Switzerland and Cambridge, UK. 107 p.

<https://cites.org/sites/default/files/document/E-Res-11-15-R18.pdf> เข้าถึงเมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม

2562

Wijnstekers, W. 2018. The Evolution of CITES, 11th edition, CITES Secretariat, Geneva, Switzerland .1022 p

ร่าง (ใหม่)

ระเบียบกรมวิชาการเกษตร

เรื่อง การขึ้นทะเบียนสถาบันทางวิทยาศาสตร์ และนักวิทยาศาสตร์ ตามบทบัญญัติอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์

ตามบทบัญญัติของอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ หรืออนุสัญญาไซเตส ได้มีข้อกำหนดทางการค้าของพืชในบัญชีแนบท้าย ๑ และ ๒ ในมาตรา ที่ ๓ และมาตรา ๔ โดยกำหนดให้การนำเข้า ส่งออกจะต้องได้รับการประเมินความเสี่ยงต่อการใกล้สูญพันธุ์จากเจ้าหน้าที่วิชาการก่อนการออกหนังสืออนุญาต และเจ้าหน้าที่ฝ่ายปฏิบัติการจะต้องเห็นชอบว่าการได้มาของชนิดพืชเป็นไปอย่างถูกต้องตามกฎหมาย แต่บทบัญญัติดังกล่าวจะไม่นำมาใช้กับการแลกเปลี่ยนชนิดพืชในบัญชีแนบท้ายอนุสัญญาที่ไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อการค้า หรือการบริจาค หรือ การแลกเปลี่ยนระหว่างนักวิทยาศาสตร์ ดังนั้นเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกในการทำวิจัยทางด้านพืชในบัญชีแนบท้ายอนุสัญญาฯ จึงเห็นสมควรให้มีระเบียบกรมวิชาการเกษตรว่าด้วยการการขึ้นทะเบียนสถาบันทางวิทยาศาสตร์ หรือนักวิทยาศาสตร์ หรือนักวิจัยทางด้านพืชตามบทบัญญัติอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์

ข้อ ๑ กำหนดนิยาม

“สถาบันทางวิทยาศาสตร์” ได้แก่ สถานที่เก็บพรรณไม้แห้ง หรือสถานที่เก็บ หรือปลูกพืชที่มีชีวิต ทั้งที่อยู่ในบัญชีแนบท้ายอนุสัญญาไซเตส หรือ ไม่อยู่ในบัญชีแนบท้ายอนุสัญญาไซเตส

“นักวิทยาศาสตร์ หรือ นักวิจัย” หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติงานหรือผู้ดำเนินการวิจัยในสถาบันทางวิทยาศาสตร์ หรือ ผู้ปฏิบัติงานหรือดำเนินงานวิจัยทางด้านพืชในบัญชีแนบท้ายอนุสัญญาไซเตส

ข้อ ๒ คุณสมบัติของผู้มี สิทธิ์ขอขึ้นทะเบียน

๒.๑ เป็นนิติบุคคล หรือ บุคคลธรรมดา ในกรณีของนิติบุคคล ผู้มีอำนาจจะดำเนินการเอง หรือมีการมอบอำนาจให้บุคคลที่อยู่ในองค์กรกระทำแทนก็ได้

๒.๒ เป็นหน่วยงาน องค์กร หรือ สถาบันที่เป็นภาคเอกชน หรือ ของรัฐ

๒.๓ เป็นนักวิจัย หรือทำการศึกษาวิจัยทางด้านพืชในบัญชีแนบท้ายอนุสัญญาไซเตส

๒.๔ หน่วยงาน หรือนักวิจัย จะต้องมีการเก็บ รวบรวม และรักษาชนิดพันธุ์พืชในบัญชีแนบท้ายอนุสัญญาไซเตสโดยการกระทำดังกล่าว ต้องกระทำโดยสุจริต ถูกต้อง ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๓. เอกสารประกอบการขึ้นทะเบียน

๓.๑ เอกสารจัดตั้งหน่วยงาน หรือ สถาบัน ที่ระบุอำนาจหน้าที่ และวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งหน่วยงาน หรือสถาบันทางวิทยาศาสตร์

๓.๒ รายชื่อตัวอย่างชนิดพันธุ์ในบัญชีอนุสัญญาไซเตสที่ได้เก็บรักษา หรือมีไว้ครอบครอง หรือ เอกสารที่แสดงให้เห็นการเข้าถึงข้อมูลตัวอย่างชนิดพันธุ์พืชที่เก็บรักษาไว้

๓.๓ ตัวอย่างผลงานวิจัยที่ได้รับการเผยแพร่ในตำราวิชาการหรือเอกสารวิชาการ

๓.๔ ชื่อ ผู้ดูแล และจัดการหน่วยงาน (curator)

๓.๕ ในกรณีบุคคลธรรมดาจะต้องแนบโครงการที่จะดำเนินการศึกษาวิจัย ที่ระบุถึงชื่อชนิดพืช ในบัญชีแนบท้ายอนุสัญญาไซเตส

ข้อ ๔. สถาบันทางวิทยาศาสตร์ นักวิทยาศาสตร์ หรือ นักวิจัย ที่มีคุณสมบัติถูกต้องตามข้อ ๓ ให้ยื่นคำขอตามแบบทำยระเบียบนี้ด้วยตนเอง หรือ ส่งทางไปรษณีย์ ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่กลุ่มวิจัยอนุสัญญาไซเตสทางด้านพืช สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบเอกสารแล้ว เห็นว่าถูกต้อง จะเสนอให้อธิบดีกรมวิชาการเกษตรลงนามตามแบบแนบท้ายประกาศ พร้อมทำหนังสือแจ้งสำนักเลขาธิการไซเตสประกาศแจ้งเวียนให้ประเทศภาคีสมาชิกอนุสัญญาไซเตสประเทศอื่นทราบ

ข้อ ๕. หน้าที่ของสถาบันทางวิทยาศาสตร์ที่ได้ขึ้นทะเบียนแล้ว จากหน่วยปฏิบัติการทางด้านพืช แห่งอนุสัญญาไซเตส จะต้องปฏิบัติ ดังนี้

๕.๑ มีการเก็บและบันทึกข้อมูลชนิดพันธุ์ สำหรับการใช้อยู่ภายในหน่วยงานหรือสถาบัน และเพื่อประโยชน์ในการเข้าถึงข้อมูลของหน่วยงาน หรือสถาบันทางวิทยาศาสตร์ อื่น

๕.๒ มีการเก็บรักษาตัวอย่างชนิดพันธุ์ที่ให้ความมั่นใจว่าสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

๕.๓ ตัวอย่างชนิดพันธุ์ในบัญชีอนุสัญญาไซเตส ที่ได้มา หรือ ครอบครองนั้นจะต้องไม่ขัดกับหลักกฎหมายภายในประเทศ

๕.๔ สถาบันทางวิทยาศาสตร์ หรือนักวิทยาศาสตร์ หรือ นักวิจัย ที่ดำเนินการเก็บรักษา หรือมีไว้ครอบครองตัวอย่างชนิดพันธุ์ที่อยู่ในบัญชีที่ 1 แห่งอนุสัญญาไซเตส จะต้องไม่นำตัวอย่างชนิดพันธุ์นั้นมาใช้ประโยชน์ที่ขัดกับบทบัญญัติของอนุสัญญาไซเตส

ข้อ ๖. ประกาศฉบับนี้ไม่ได้เป็นข้อยกเว้นตามมาตรา ๒๙ ตรี ของพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๑๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ระเบียบนี้มีผลบังคับใช้นับตั้งแต่วันประกาศลงราชกิจจานุเบกษา

ร่าง (เดิม)

ประกาศกรมวิชาการเกษตร

เรื่อง

หลักเกณฑ์ในการขึ้นทะเบียนนักวิทยาศาสตร์และสถาบันทางวิทยาศาสตร์ทางด้านพืช

ตามบทบัญญัติของอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ ได้กำหนดไว้ในข้อ ๗ ย่อหน้าที่ ๖ เรื่อง ข้อยกเว้นที่ไม่ต้องมีการประเมินความเสี่ยงต่อการใกล้สูญพันธุ์เพื่อนำเข้า หรือส่งออก ตัวอย่างพันธุ์ในบัญชีแนบท้ายอนุสัญญาดังกล่าว ที่ได้จากการยืม การบริจาค หรือการแลกเปลี่ยนตัวอย่างที่ไม่ใช่เพื่อการพาณิชย์ ระหว่างนักวิทยาศาสตร์หรือสถาบันทางวิทยาศาสตร์ที่ลงทะเบียนเป็นสถาบันทางวิทยาศาสตร์โดยฝ่ายปฏิบัติการของประเทศ

เพื่อให้เกิดความสะดวกในการแลกเปลี่ยนตัวอย่างพันธุ์ที่เป็นพืชในบัญชีแนบท้ายอนุสัญญาดังกล่าว และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักวิทยาศาสตร์และสถาบันทางวิทยาศาสตร์

อาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน และตามกฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๑๙ (๒) ให้สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช มีอำนาจหน้าที่ ศึกษา วิจัย และดำเนินการคุ้มครองพันธุ์พืชตามอนุสัญญาระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการค้าพืชและพันธุ์กรรมพืช รวมทั้งศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับการอนุรักษ์พืชที่ใกล้จะสูญพันธุ์ กรมวิชาการเกษตรจึงออกประกาศ ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. ประกาศนี้เรียกว่า "ประกาศกรมวิชาการเกษตร เรื่อง หลักเกณฑ์ในการขึ้นทะเบียนสถาบันทางวิทยาศาสตร์ทางด้านพืช พ.ศ."

ข้อ ๒. สถาบันทางวิทยาศาสตร์ที่จะขึ้นทะเบียนกับฝ่ายปฏิบัติการด้านพืช ในที่นี้คือกรมวิชาการเกษตร ต้องมีคุณสมบัติดังนี้

๒.๑ เป็นหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน ที่ดำเนินการเก็บ รักษา พืชหรือผลิตภัณฑ์ของพืช ในลักษณะที่มีชีวิต หรือ ไม่มีชีวิต

๒.๒ ดำเนินการเก็บ รวบรวม และรักษาชนิดพันธุ์พืชในบัญชีแนบท้ายอนุสัญญาไซเตสโดยการกระทำดังกล่าว ต้องกระทำโดยสุจริต ถูกต้อง ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๒.๓ ต้องมีการเผยแพร่ผลงานวิจัย ลงในตำราวิชาการ หรือ ข่าวสารวิชาการที่ได้รับการยอมรับ

ข้อ ๓. เอกสารที่ใช้ประกอบการขึ้นทะเบียนสถาบันทางวิทยาศาสตร์

๓.๑ เอกสารจัดตั้งหน่วยงาน หรือ สถาบัน ที่ระบุหน้าที่และความรับผิดชอบ

๓.๒ วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งหน่วยงาน หรือสถาบันทางวิทยาศาสตร์

๓.๓ รายชื่อตัวอย่างชนิดพันธุ์ในบัญชีแนบท้ายอนุสัญญาไซเตสที่ได้เก็บรักษา หรือมีไว้ครอบครอง หรือ รายชื่อพืชที่มีอยู่ในครอบครอง

๓.๔ เอกสารที่แสดงให้เห็นการเข้าถึงข้อมูลตัวอย่างชนิดพันธุ์พืชที่เก็บรักษาไว้

๓.๕ ตัวอย่างผลงานวิจัยที่ได้รับการเผยแพร่ในตำราวิชาการหรือเอกสารวิชาการ

๓.๖ ชื่อ ผู้ดูแล และจัดการสถาบันทางวิทยาศาสตร์นั้น หรือผู้ที่ทำหน้าที่เป็น curator

ข้อ ๔ ให้นำหลักฐานมายื่นคำขอขึ้นทะเบียน ณ กลุ่มวิจัยอนุสัญญาไซเตสด้านพืช สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช เมื่อหน่วยงานรับเรื่องการยื่นขอจดทะเบียนแล้ว ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๗ วัน และให้ดำเนินการแจ้ง สำนักเลขาธิการไซเตสโดยทันที

ข้อ ๕ หน้าที่ของสถาบันทางวิทยาศาสตร์ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนแล้ว

๕.๑ มีการเก็บและบันทึกข้อมูลชนิดพันธุ์ สำหรับการใช้อยู่ภายในหน่วยงานหรือสถาบัน และเพื่อประโยชน์ในการเข้าถึงข้อมูลของหน่วยงาน หรือสถาบันทางวิทยาศาสตร์อื่น และต้องแจ้งการดำเนินงานดังกล่าวให้กับกรมวิชาการเกษตรภายในวันที่ ๓๑ ตุลาคม ของทุกปี เพื่อทางกรมวิชาการเกษตร จะได้จัดทำรายงาน ส่งสำนักเลขาธิการไซเตสต่อไป

๕.๒ มีการเก็บรักษาตัวอย่างชนิดพันธุ์ที่ให้ความมั่นใจว่าสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

๕.๓ การจัดหาตัวอย่างชนิดพันธุ์ในบัญชีอนุสัญญาไซเตส เพื่อการได้มา หรือ ครอบครองนั้น จะต้องไม่ขัดกับหลักกฎหมายภายในประเทศ

๕.๔ สถาบันทางวิทยาศาสตร์ที่เก็บรักษา หรือมีไว้ครอบครองตัวอย่างชนิดพันธุ์ที่อยู่ในบัญชีที่ 1 แห่งอนุสัญญาไซเตส จะต้องไม่นำตัวอย่างชนิดพันธุ์นั้นมาใช้ประโยชน์ที่ขัดกับบทบัญญัติของอนุสัญญาไซเตส

ประกาศ ณ วันที่

พ.ศ.